

**АРТЪР КОНАН ДОЙЛ
ТРИМАТА МЪЖЕ С
ФАМИЛИЯ ГАРИДЕБ**

Превод от английски: Милена Попова, —

chitanka.info

Историята можеше да се нарече както комична, така и трагична. Заради нея един човек загуби разума си, аз бях ранен, а трети попадна под ударите на закона. И все пак несъмнено имаше и комичен елемент. Е, можете сами да прецените.

Много добре си спомням времето — беше същия месец, когато Холмс отказа рицарско звание за услуги, които може би ще бъдат описани някой ден. Споменавам го мимоходом, защото в положението си на другар и довереник съм длъжен особено внимателно да избягвам всякаква недискретност. Повтарям обаче, че това ми дава възможност да уточня времето — края на юни 1902 година, скоро след приключването на Южноафриканската война. Верен на навика, който го спохождаше от време на време, Холмс беше прекарал няколко дни в леглото, но онази сутрин се появи със снопче листа в ръка, а строгите му сиви очи проблясваха закачливо.

— Имаш възможност да спечелиш малко пари, приятелю Уотсън — каза той. — Чувал ли си фамилията Гаридеб?

Признах, че не съм.

— Е, ако успееш да спипаш някого с това име, чакат те пари.

— Как така?

— Дълга история и доста причудлива. Струва ми се, че във всичките си проучвания на сложната човешка природа не сме попадали на нещо по-странно. След малко клиентът ще се появи, за да го поразпитам, така че да оставим разказа за тогава. Но задачата си остава — търсим човек с това име.

Телефонният указател беше на масата до мен и аз го разлистих без особена надежда. За мое изумление на съответното място намерих странното име. Възкликнах победоносно.

— Виж, Холмс! Ето го!

Холмс взе указателя от ръцете ми.

— *Гаридеб, Н.* — прочете той. — *Улица „Литъл райдър“ №136.* Съжалявам, че трябва да те разочаровам, скъпи Уотсън, но това е самият той. Ето адреса на писмото му. Трябва ни още някой със същото име.

Госпожа Хъдсън влезе с визитка на поднос. Взех я и ѝ хвърлих поглед.

— Виж ти! — възкликнах изумен. — Собственото име е друго. Джон Гаридеб, адвокат, Морвил, Канзас, САЩ.

Холмс погледна картичката и се усмихна:

— Май и това не е достатъчно, Уотсън. Този господин също вече е в играта, макар че определено не очаквах да го видя тази сутрин. Той обаче знае отговорите на много въпроси, които ме вълнуват.

След миг гостът ни влезе. Господин Джон Гаридеб, адвокат, беше нисък набит мъж, кръглолик, бодър, гладко обръснат, подобен на мнозина делови американци. Бузестата невинна физиономия създаваше впечатлението за млад мъж с широка усмивка. Очите обаче бяха поразителни. Рядко съм виждал очи, които издават толкова напрегнат вътрешен живот, толкова блестящи, будни, откликващи на всяко движение на мисълта. Акцентът му беше американски, но липсваше своеобразният начин на изразяване.

— Господин Холмс? — попита той, гледайки ту мен, ту приятеля ми. — О, да! Почти същият сте на снимките, сър. Трябва да сте получили писмо от моя съименник, господин Нейтън Гаридеб.

— Седнете, ако обичате — каза Холмс. — Мисля, че има доста неща, за които да поговорим — той взе листата. — Вие, естествено, сте господин Джон Гаридеб, споменат в документа. Отдавна сте в Англия, нали?

— Защо мислите така, господин Холмс? — стори ми се, че в изразителните му очи прочетох внезапна подозрителност.

— Всичките ви дрехи са английски.

Господин Гаридеб се усмихна насилено.

— Чел съм за номерата ви, господин Холмс, но не съм и предполагал, че ще бъда техен обект. По какво съдите?

— Кройката на палтото, върховете на обувките... Нима не е очевидно?

— Виж ти, нямах представа, че толкова приличам на англичанин. Преди известно време идвах в Лондон по работа и затова, както казахте, дрехите ми са почти изцяло тукашни. Вероятно обаче времето ви е ценно, а и не сме се срещнали, за да говорим за кройката на чорапите ми. Какво ще кажете да се заемем с документа, който държите в ръката си?

Неизвестно как Холмс бе обезпокоил посетителя ни, върху чието добродушно лице вече бе изписано далеч по-недружелюбно изражение.

— Търпение! Търпение, господин Гаридеб! — успокои го приятелят ми. — Както ще потвърди доктор Уотсън, в крайна сметка се оказва, че тези мои дребни отклонения имат известна връзка с проблема. Но защо господин Нейтън Гаридеб не дойде с вас?

— Защо изобщо ви въвлече във всичко това? — внезапно избухна посетителят ни. — Какво общо имате вие, по дяволите? Двама души се срещат по работа и единият, видите ли, решава, че му трябва детектив! Дойдох, защото се срещнах с него сутринта, и той ми каза за номера, който ми е погодил. Чувствам се огорчен.

— Върху вас не пада никаква сянка, господин Гаридеб. Просто той особено ревностно се стреми да постигне общата ви цел, жизненоважна, доколкото разбрах, и за двамата ви. Научил е, че ме бива в събирането на сведения, и, съвсем естествено, ме потърси.

Гневното лице на посетителя ни постепенно се проясняваше.

— Е, добре тогава — каза той. — Когато отидох при него сутринта и той ми каза, че се е обърнал към детектив, просто взех адреса ви и веднага пристигнах. Не искам полицията да се меси в частни дела. Но ако сте съгласен само да ни помогнете да издирим този човек, няма нищо лошо.

— Точно така стоят нещата — каза Холмс. — А сега, сър, след като вече сте тук, най-добре да чуем цялата история лично от вас. Приятелят ми не е в течение на никакви подробности.

Господин Гаридеб ме изгледа втренчено и не особено дружелюбно.

— А нужно ли е да ги знае?

— Обикновено работим заедно.

— Е, няма причина това да се пази в тайна. Ще ви представя фактите колкото може по-сбито. Ако бяхте от Канзас, нямаше да има нужда да ви обяснявам кой е Александър Хамилтън Гаридеб. Направил състояние от недвижими имоти и сделки на житната борса в Чикаго и вложил парите си в земя по поречието на Арканзас западно от Форт Додж на площ колкото едно от вашите графства. Пасища, сечища, орница, находища на полезни изкопаеми — всичко, което носи пари на притежателя си. Няма роднини и близки или и да е имал, нищо не бил чувал за тях. Но изпитвал своеобразна гордост от странното си име. Точно това го доведе при мен. Бях адвокат в Топека и един ден ме посети възрастен мъж, който гореше от желание да се срещне със свой

съименник. Беше си прищявка, но той бе твърдо решен да разбере дали на света има и други с фамилията Гаридеб. „Намерете ми още!“ — каза той. Отвърнах, че имам много работа и не мога да тръгна да обикалям света и да диря хора с името Гаридеб. „Точно това ще направите — каза той, — ако нещата се развият така, както съм ги замислил.“ Помислих, че се шегува, но скоро разбрах, че в думите му се е криел особен смисъл. Около година след тази среща той умря и остави завещание — най-странното завещание, регистрирано в щата Канзас. Имуществото му се разделя на три части и аз ще получа една от тях, при условие че намеря още двама мъже с името Гаридеб, които да получат останалите. Става дума за пет милиона долара за всеки от съименниците, но не можем и с пръст да ги пипнем, ако не се явим и тримата. Изправен пред този рядък шанс, оставих юридическата си практика и тръгнах да търся хора с това име. Оказа се, че в Щатите няма такива хора. През сито прекарах цялата страна и не открих нито един. После опитах в старата родина. Попаднах на името в лондонския телефонен указател. Обадих се на човека и му обясних всичко. И той обаче е сам като мен, има няколко жени роднини, но нито един мъж с това име. А в завещанието се казва трима пълнолетни мъже. И така, както виждате, остава едно празно място и ако можете да ни помогнете да го попълним, с готовност ще ви платим за услугата.

— Е, Уотсън — усмихна се Холмс, — нали ти казах, че историята е чудновата? Не мога да не отбележа, сър, че най-очевидното нещо, което бихте могли да направите, е да пуснете обява във вестника.

— Направих го, господин Холмс. Не дойде отговор.

— Мили Боже! Да, задачата определено е любопитна. Може би ще се позанимая с нея през свободното си време. Впрочем странно е, че идвате от Топека. Навремето си пишех с един тамошен жител, вече покойник, стария доктор Лисандър Стар, който беше кмет през 1890 година.

— Добрият доктор Стар! — каза посетителят ни. — И досега го споменават с уважение. Е, господин Холмс, не ни остава нищо друго, освен да ни информирате как напредва търсенето. Предполагам, че до ден-два ще имам някакви новини — и американецът се поклони и си тръгна.

Холмс запали лула и поседя известно време със странна усмивка.

— Е? — попитах накрая.

— Чудя се, Уотсън, просто се чудя!

— На какво?

Холмс извади лулата от устата си.

— Чудех се, Уотсън, какво за Бога, цели този човек, като ни разказа всички тези безсмислици и лъжи. Едва не го попитах направо — защото в някои случаи прякото нападение е най-добрата тактика, — но реших, че ще е по-добре да го оставя да си мисли, че ни е хвърлил прах в очите. Появява се човек с английско палто, протрито на лактите, и с издути на коленете панталони, явно носени цяла година, а според този документ и по собствените му думи е американски провинциалист, пристигнал наскоро в Лондон. Никакви обяви не са били публикувани. Знаеш, че не пропускам нито ред. Това е любимото ми място, в което дебна дивеча, и за нищо на света няма да изтърва такъв наперен фазан. За никакъв доктор Лисандър Стар от Топека не съм и чувал. Откъдето и да го почукаш, все кънти на кухо. Мисля, че този приятел наистина е американец, но акцентът му се е изгладил през годините, прекарани в Лондон. Каква е играта му в такъв случай и какво стои зад това нелепо издирване на Гаридеб? Заслужава нашето внимание, защото, ако приемем, че е мошеник, явно е хитър и изобретателен. Сега трябва да разберем дали другият ни кореспондент също е измамник. Обади му се, Уотсън.

Когато се свързах по телефона, чух тънък треперещ глас.

— Да, аз съм Нейтън Гаридеб. Господин Холмс там ли е? Много искам да си кажа една-две думи с него.

Приятелят ми взе слушалката и чух характерния нахъсан диалог.

— Да, беше тук. Разбрах, че за вас е непознат... Откога?... Едва от два дни!... Разбира се, възможността е изключително примамлива. Ще си бъдете ли у дома довечера? Предполагам, че съименникът ви няма да е там... Значи ще дойдем, защото предпочитам да поприказваме в негово отсъствие... С мен ще бъде доктор Уотсън... От бележката ви разбрах, че не излизате често... Да, към шест часа ще бъдем при вас. Няма нужда да казвате на американския адвокат... Много добре. Дочуване.

Беше чудесна пролетна вечер, падаше здрач и дори улица „Литъл райдър“, една от най-малките пресечки на „Еджуеър роуд“, на хвърлей място от Тайбърн, изглеждаше позлатена и прекрасна под косите лъчи

на залязващото слънце. Къщата, към която ни насочиха, беше голяма старинна постройка от началото на осемнайсети век с плоска тухлена фасада, от която бяха издадени само двата големи прозореца на приземния етаж. Оказаха се прозорците на голяма стая, в която клиентът ни прекарваше деня. Пътном Холмс посочи месинговата табелка със странното име.

— Отпреди години е, Уотсън — отбеляза той, сочейки потъмнялата повърхност. — Както и да стоят нещата, *той* наистина се казва така и това трябва да се отбележи.

Къщата имаше общо стълбище, в преддверието можеха да се прочетат няколко имена, на фирми и на частни лица. Не беше сграда с апартаменти под наем, а по-скоро пансион за ергени. Клиентът ни отвори лично, извинявайки се, че портиерката си тръгвала в четири. Господин Нейтън Гаридеб се оказа много висок, отпуснат, мършав и плешив мъж на около шейсет години. Имаше набраздено лице с нездравия тен на човек, който не полага никакви физически усилия. Заради очилата с големи кръгли рамки и стърчащата козя брадичка, съчетани с прегърбената стойка, човек оставаше с впечатлението, че се привежда насреща му с любопитство. Имаше вид обаче на добронамерен, макар и ексцентричен човек.

Стаята беше не по-малко странна от обитателя ѝ. Приличаше на малък музей — просторна, с множество шкафове и етажерки, претъпкани с геологични и анатомични образци. Кутии с пеперуди висяха от двете страни на вратата. Голямата маса в средата беше затрупана с всевъзможни вехтории, сред които стърчеше голямата месингова тръба на силен микроскоп. Краткият оглед ме накара да се удивя от универсалните интереси на домакина ни. Тук кутия с антични монети, там етажерка със сечива от кремък. Зад масата в центъра — голям шкаф с кости. Над него — редица гипсови черепи с надписи: „Неандерталец“, „Хайделбергски човек“, „Кроманьонец“. Явно бе изучавал какво ли не. В дясната ръка домакинът ни държеше гюдерия, с която лъскаше монета.

— Сиракуза, от най-добрия период — обясни и я вдигна. — Накрая качеството спада. Но според мен в този период са ненадминати, макар някои да предпочитат александрийската школа. Ето ви стол, господин Холмс. Чакайте да махна тези кости. А вие, сър, о, да, доктор Уотсън, ако бъдете така добър да преместите японската

ваза... Виждате скромните ми увлечения в живота. Докторът все ми се кара, че никога не излизам, но защо да излизам, когато толкова много неща ме задържат тук? Повярвайте ми, надлежното каталогизиране само на един от тези шкафове ще отнеме три месеца.

Холмс се огледа с любопитство.

— Нима твърдите, че не излизате *никога*?

— От време на време отскачам до „Сотби“ и „Кристи“. Иначе много рядко напускам стаята си. Не съм съвсем здрав, а проучванията ми отнемат много време и сили. И можете да си представите, господин Холмс, какъв потрес — приятен, но ужасен — бе за мен да чуя за това невъобразимо богатство. Нужно е да намерим само още един Гаридеб и сигурно ще успеем. Имах брат, но той вече е покойник, а жените са изключени според условията на завещанието. Не може да няма на света и други хора с това име. Чувал съм, че сте се справяли с всякакви случаи, затова се обърнах към вас. Разбира се, господинът от Америка е напълно прав, трябваше първо да се посъветвам с него, но го направих за добро.

— Мисля, че всъщност сте постъпили много мъдро — каза Холмс. — Но наистина ли горите от нетърпение да наследите имот в Америка?

— О не, сър. Нищо не е в състояние да ме накара да оставя колекцията си. Но господинът ме увери, че щом влезем във владение на наследството, ще откупи моя дял. Спомена сумата пет милиона долара. В момента на пазара има десетина експоната, които биха попълнили празнините в колекцията ми, а не мога да ги купя, защото нямам неколкостотин лири. Представяте ли си какво бих могъл да направя с пет милиона долара? Та това е основата на една национална колекция. Ще се превърна в Ханс Слоун на своето време.

Очите му блестяха зад огромните рамки. Бе съвсем ясно, че господин Нейтън Гаридеб няма да пожали сили, за да издири свой съименник.

— Наминах само за да се запознаем, и няма защо да прекъсвам заниманията ви — каза Холмс. — Предпочитам да установявам личен контакт с хората, с които работя. Въпросите, които искам да ви задам, не са много, тъй като в джоба ми е писмото ви, където съвсем ясно излагате нещата, а празнините запълних благодарение на господина от

Америка. Разбрах, че допреди няколко дни не сте и подозирали за съществуването му.

— Точно така. Обади ми се миналия вторник.

— Каза ли ви за днешния ни разговор?

— Да, от вас дойде право при мен. Сутринта, преди да тръгне за вас, беше много ядосан.

— Защо?

— Изглежда, смяташе, че прибъгването до вашите услуги хвърля някакво петно върху честността му. Но когато се върна, отново беше в добро настроение.

— Предложи ли ви какво да правите оттук нататък?

— Не, сър.

— Давали ли сте му пари на заем? Искал ли е изобщо заем от вас?

— Не, сър.

— Досещате ли се какво би могъл да иска?

— Не, освен онова, за което сам говори.

— Казахте ли му за днешната ни уговорка по телефона?

— Да, сър.

Холмс потъна в размисъл. Виждах, че е озадачен.

— Имате ли в колекцията си ценни предмети?

— Не, сър. Не съм богат. Колекцията е добра, но не е особено ценна.

— Не се ли страхувате от кражба?

— Ни най-малко.

— Откога живеете в тази квартира?

— От близо пет години.

Разпитът на Холмс бе прекъснат от настоятелно почукване. Веднага след като клиентът ни отвори, в стаята развълнуван влетя американският адвокат.

— Ето го! — провикна се, размахал над главата си вестник. — Предположих, че ще ви заваря тук. Господин Гаридеб, приемоте моите поздравления! Вие сте богат. Търсенето ни се увенча с успех и всичко е наред. А на вас, господин Холмс, можем само да се извиним за излишното безпокойство.

Той връчи вестника на клиента ни, който стоеше и се взираше в рекламното каре. С Холмс се наведохме и прочетохме обявата през

рамото му:

Хауърд Гаридеб
Конструктор на селскостопанска техника
Сноповръзвачки, парни комбайни и ръчни плугове,
редосеялки, брани, каруци, талиги и всякакъв друг
инвентар.
Проучвания за артезиански кладенци.
„Гроувнър билдингс“, Астън

— Великолепно! — прошепна домакинът ни с пресекнал от вълнение глас. — Значи ставаме трима.

— Насочих се към Бирмингам — каза американецът — и тамошният ми агент ми изпрати тази реклама от местния вестник. Трябва да побързаме и да доведем нещата докрай. Писах на този човек, че утре в четири следобед ще се срещнете с него във фирмата му.

— Искате аз да се срещна с него?

— Вие какво ще кажете, господин Холмс? Не мислите ли, че ще е по-умно? Та какво съм аз — някакъв странстващ американец, който разправя басни. Ще повярва ли на историята ми? Но вие сте англичанин с добра репутация и той непременно ще се вслуша в думите ви. Ако искате, мога да дойда с вас, но утре съм доста зает, а ако имате някакви неприятности, винаги мога да дойда по-късно.

— Но аз от години не съм пътувал толкова далеч.

— Е, какво толкова, господин Гаридеб. Начертах маршрута ви. Ще тръгнете в дванайсет и ще пристигнете към два и нещо. Можете да се приберете вечерта. Трябва само да се срещнете с този човек, да му обясните нещата и да вземете нотариално заверена декларация, че наистина съществува. За Бога — добави разгорещено, — представете си, че аз съм дошъл чак от Америка, а за вас е чиста дреболия да изминете сто мили, за да довършите нещата.

— Съгласен съм с вас — каза Холмс. — Смятам, че господинът има пълно основание.

Господин Нейтън Гаридеб сви рамене с опечален вид.

— Е, щом настоявате — каза той. — Много ми е трудно да ви откажа, като имам предвид огромната надежда, която внесохте в

живота ми.

— Значи се разбрахме — заключи Холмс. — Несъмнено ще ме осведомите за резултатите колкото може по-бързо.

— Аз имам грижата за това — каза американецът. — И така — добави, като си погледна часовника, — трябва да вървя. Ще мина утре, господин Гаридеб, за да ви изпратя до гарата. Вие тръгвате ли, господин Холмс? Е, довиждане тогава, утре вечер може би ще ви съобщим добри вести.

Забелязах, че лицето на приятеля ми просветна, когато американецът излезе, и в погледа му вече нямаше замисленост и недоумение.

— Бих желал да разгледам колекцията ви, господин Гаридеб — каза той. — В моята професия всякакви допълнителни знания могат да се окажат полезни, а вашата стая е пълна с тях.

Клиентът ни грейна от задоволство, очите му блеснаха зад очилата.

— Чувал съм, сър, че сте много умен човек — каза той. — Мога веднага да ви покажа колекцията, стига да имате време.

— За съжаление нямам. Но експонатите са така добре надписани и класифицирани, че всъщност не е нужно сам да ми обяснявате всичко. Надявам се, че ако успея да дойда утре, няма да имате никакви възражения да им хвърля един поглед.

— Ни най-малко. Винаги сте добре дошли. Стаята, разбира се, ще бъде заключена, но госпожа Саундърс стои на входа до четири часа и ще ви отключи с нейния ключ.

— По една случайност разполагам с време утре следобед. Ако споменете за мен на госпожа Саундърс, всичко ще бъде наред. Впрочем от коя агенция наехте квартирата си?

Клиентът ни се изуми от неочаквания въпрос.

— „Халоуей и Стийл“, на „Едуардс роуд“. Защо питате?

— И аз съм нещо като археолог по отношение на къщите — засмя се Холмс. — Чудех се от времето на кралица Ана ли е или на крал Джордж.

— Несъмнено от времето на Джордж.

— О, да, как не се досетих! Не е трудно да се установи. Е, господин Гаридеб, довиждане, желая ви пълен успех в Бирмингам.

Агенцията за недвижими имоти беше недалеч, но вече беше затворена, затова се отправихме обратно към улица „Бейкър“. Холмс заговори за случая едва след вечеря.

— Малката ни загадка приближава към края си — каза той. — Несъмнено вече си се досетил за решението.

— Не разбирам нито началото, нито края.

— Началото е пределно ясно, края ще видим утре. Не забеляза ли нещо странно в онази реклама?

— Видях, че думата „плуг“ е изписана грешно.

— О, наистина ли го видя? Браво, Уотсън, от ден на ден ставаш все по-добър. Да, погрешен британски, но правилен американски. Печатарят я е пуснал, както му е била дадена. „Талиги“ също е американизъм. Пък и артезианските кладенци се срещат по-често там, отколкото тук. Типична американска реклама, пусната уж от името на английска фирма. Какъв е изводът ти?

— Единственото ми предположение е, че е публикувана от американския адвокат. Но не ми е ясно с каква цел.

— Може да има разни обяснения. Но ясно е, че целта е праисторическият ни приятел да бъде пратен в Бирмингам. Можех да му кажа, че отива за зелен хайвер, но като размислих, ми се стори по-добре да разчистя терена, като го оставя да тръгне. Утре, Уотсън... е сам ще видиш.

На другия ден Холмс стана и излезе рано. Върна се по обед с извънредно мрачно лице.

— Нещата са много по-сериозни, отколкото очаквах, Уотсън. Няма да бъде честно, ако не ти го кажа, макар да знам, че това само допълнително ще те накара да се завтечеш през глава към опасността. Добре те познавам. Но наистина е опасно и ти трябва да го знаеш.

— Е, няма да ни е за пръв път, Холмс. Надявам се, и не за последен. За каква опасност по-точно става въпрос в този случай?

— Нещата са извънредно сериозни. Открих истинската самоличност на господин Джон Гаридеб, адвоката. Това е самият Евънс Убиеца, прочутият престъпник.

— Май въпреки всичко не съм чувал за него.

— Е, и не е редно да знаеш наизуст всички престъпници, които са се появявали в брошурата на затвора Нюгейт. Наминах в Скотланд ярд да поговоря с приятеля ни Лестрейд. На ония момчета може да им

липсват малко въображение и интуиция, но по старание и методичност нямат равни. Мина ми през ум, че може да се открие нещо за американския ни приятел в техните архиви. Така и стана, попаднах на бузестата му ухилена физиономия в полицейската сбирка със снимки. Джеймс Уинтър, известен още като Моркрофт и Евънс Убиеца — Холмс извади от джоба си един плик. — Преписах някои неща от досието му. Четирийсет и четири годишен. Родом от Чикаго. Знае се, че е застрелял трима души в Щатите. Отървал се от каторгата чрез политически натиск. Пристигнал в Лондон през 1893 година. През януари 1895 година застрелял един мъж при игра на карти в нощен клуб на улица „Ватерло“. Доказало се, че убитият пръв бил нападнал. Установено било, че е Роджър Пресбъри, известен фалшификатор на пари от Чикаго. Евънс Убиеца бил освободен през 1901 година. След това бил под полицейско наблюдение, но според сведенията досега водел честен живот. Много опасен човек, обикновено ходи въоръжен и е готов да стреля. Именно него се каним да заловим, Уотсън, не може да не признаеш, че ловът ще е рискован.

— Но какво цели?

— Започва да се изяснява. Посетих агенцията за недвижими имоти. Както ни каза нашият клиент, от пет години живее на този адрес. Предишният наемател бил някой си господин Уолдърн. В агенцията отлично помнеха външността му. Изчезнал изведнъж и повече нищо не се чуло за него. Бил висок мъж с брада и много мургава кожа. А според Скотланд ярд застреляният от Евънс Убиеца Пресбъри бил висок и мургав мъж с брада. Следователно можем да приемем като работна хипотеза, че Пресбъри, американският престъпник, е живеел в същата стая, в която невинният ни приятел е разположил музея си. Както виждаш, стигнахме до първата брънка във веригата.

— А следващата?

— Сега трябва да идем да я потърсим.

Той извади от чекмеджето револвер и ми го връчи.

— Моят любимец също е в мен. Ако приятелчето ни от Дивия запад се опита да оправдае прякора си, трябва да сме готови. Разполагаш с един час за следобедна почивка, Уотсън, а после идва времето за приключението ни на улица „Райдър“.

Точно в четири часа пристигнахме в странния апартамент на Нейтън Гаридеб. Портиерката госпожа Саундърс се бе накарала да си тръгне, но без колебание ни отключи, а Холмс ѝ обеща да се погрижи за вратата на тръгване. Не след дълго външната врата хлопна, бонето ѝ мина под прозореца и двамата останахме сами на приземния етаж. Холмс бързо разгледа помещението. В един тъмен ъгъл имаше голям шкаф на известно разстояние от стената. Именно там се свихме накрая и Холмс шепнешком изложи плана си.

— Ясно е, че целта е да бъде отстранен доверчивият ни приятел от тази стая, и тъй като колекционерът никога не излиза, е трябвало да се измисли нещо. Точно това е единствената цел на легендата за името Гаридеб. Не мога да не призная, Уотсън, че тук е вложена сатанинска изобретателност, при все че странното име на наемателя наистина предоставя благоприятна възможност. Интригата е заплетена със забележителна хитрост.

— Но какво иска?

— Нали затова сме тук, за да го разберем. Доколкото съм си изяснил нещата, целта му няма нищо общо с клиента ни. Свързана е с убийтия, който вероятно е бил негов съучастник. Някаква престъпна тайна се крие в тази стая. Така тълкувам нещата. Отначало помислих, че може би приятелят ни има в колекцията си нещо, за чиято стойност не подозира, и то е привлякло вниманието на изпечения престъпник. Но това, че Роджър Пресбъри, който сега гори в ада, е живял тук, води до някаква по-дълбока причина. И така, Уотсън, можем само да се въоръжим с търпение и да видим какво ще ни донесе времето.

Не след дълго часът настъпи. Смушихме се още по-навътре в тъмното, когато чухме външната врата да се хлопва. После до нас стигна остро прещракване на ключа и в стаята се появи американецът. Затвори внимателно след себе си и се огледа напрегнато, за да провери дали е в безопасност. После си свали палтото и се отправи към масата в средата с увереността на човек, който е съвсем наясно какво прави. Отмести масата, отмести килима под нея, нави го на руло встрани, извади от вътрешния си джоб длето, коленичи и енергично заудря по пода. Скоро чухме да се плъзгат дъски и след миг на пода зейна четвъртата дупка. Евънс Убиеца драсна клечка кибрит, запали полуизгоряла свещ и потъна вътре.

Явно часът бе настъпил. Холмс ме докосна за ръката и двамата се промъкнахме до отворения капан. Но колкото и предпазливо да стъпвахме, явно старият под бе проскърцал под краката ни, защото внезапно американецът се подаде тревожно от дупката. Един миг ни гледа втренчено, в погледа му се четяха объркване и ярост, които постепенно се превърнаха в глуповата усмивка, когато осъзна, че към главата му са насочени два пистолета.

— Виж ти! — каза хладнокръвно, докато се катереше нагоре. — Май ме спипахте натясно, господин Холмс. Прозрели сте играта ми и сте ме водили за носа от самото начало. Е, сър, признавам, сразихте ме...

В следващия миг измъкна от пазвата си револвер и стреля два пъти. Усетих внезапно парване, сякаш допряха нажежено желязо до бедрото ми. Пистолетът на Холмс с трясък се стовари върху главата на мъжа. Видях го как се просна на пода и кръв обля лицето му, докато Холмс го претърсваше. После приятелят ми ме привдигна с жилавите си ръце и ме поведе към един стол.

— Нали не си ранен, Уотсън? За Бога, кажи ми, че не си ранен!

Струваше си да ме ранят, струваше си да получа безчет рани, за да разбере каква преданост и любов се криеха зад хладната маска. Бистрите му безпощадни очи се замъглиха за миг и строгите му устни затрепериха. За пръв и единствен път зърнах не само великия ум, но и голямото сърце. Всичките години на скромна, но всеотдайна помощ достигнаха върха си в този миг на откровение.

— Дреболия, Холмс. Безобидно одраскване.

Той срязва панталона ми с джобното си ножче.

— Прав си — извика и въздъхна с огромно облекчение. — Раната е съвсем повърхностна — лицето му стана каменно, когато се обърна към зашеметения ни пленник. — Извадихте късмет. Ако бяхте убили Уотсън, нямаше да излезете жив от тази стая. Е, сър, ще се опитате ли да кажете нещо в своя защита?

Явно не искаше. Само лежеше и гледаше навъсено. Облегнах се на ръката на Холмс и заедно надникнахме в тясната изба, зейнала под тайния капак. Вътре гореше свещта, оставена от Евънс. Очите ни различиха масивна ръждясала машина, топове хартия, шишета и няколко пакетчета, подредени на една масичка.

— Печатарска преса, оборудване на фалшификатори — каза Холмс.

— Да, сър — обади се пленникът ни, изправи се залитайки и се отпусна на един стол. — Най-великият фалшификатор, работил някога в Лондон. Това е пресата на Пресбъри, а онези пакетчета на масата са две хиляди от неговите банкноти по сто лири, приемани навсякъде като истински. Вие ги взимате, господа, и ме оставяте да си замина по живо, по здраво.

Холмс се засмя.

— Ние не сключваме такива сделки, господин Евънс. В тази страна няма къде да се скриете. Вие убихте Пресбъри, нали?

— Да, сър, и лежах пет години за това, макар че той ме нападна. Пет години в затвора, когато трябваше да ми дадат огромен медал. Няма човек, който да различи изделията на Пресбъри от произведеното в Банк ъф Инглант, и ако не го бях очистил, щеше да залее с тях цял Лондон. Само аз знаех къде ги прави. Чудно ли е, че исках да се добера до това място? И чудно ли е, че след като заварих тук смахнатия празноглавец, този събирач на буболечки, на това отгоре с толкова шантаво име, който никога не излиза от стаята си, се наложи да приложя всичката си хитрост, за да го преметна? Сигурно щеше да е по-добре, ако му бях пуснал кръвчицата. Нищо по-лесно, но аз съм с меко сърце и не мога да стрелям по невъоръжен човек. Всъщност, господин Холмс, според вас какво престъпление съм извършил? Не съм използвал тази преса. Не съм сторил зло на старата мумия. В какво ще ме обвините?

— Засега само в опит за убийство — каза Холмс. — Но това не е наша работа. Работата ни беше да ви хванем. Моля те, Уотсън, позвъни в Скотланд ярд. Нищо чудно да се окаже, че там чакат това обаждане.

Това е историята за Евънс Убиеца и забележителната му измислица за тримата Гаридеб. По-късно научихме, че клетият старец така и не е преодолял шока от рухването на мечтите му. Когато въздушните кули се сринали, той останал погребан под развалините. Последното, което чухме за него, бе, че го прибрали в приют за душевноболни в Брикстън. В Скотланд ярд настъпи празник, когато оборудването на Пресбъри се намери, защото се знаеше за съществуването му. Евънс наистина направи голяма услуга на силите на реда и неколцина достойни полицаи вече можеха да спят по-

спокойно, защото фалшификаторът на пари е единствената по рода си обществена опасност. Те с охота биха подкрепили идеята за огромния медал, споменат от престъпника, но неблагодарният съд не прояви особена благосклонност и Убиеца се върна в подземията, от които излязъл неотдавна.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.